

Sprawozdanie z realizacji fazy A projektu badawczego GOSPOSTRATEG

Od 1 września 2023 r. do 31 maja 2024 r. Wydział Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego realizował I etap (fazę A) projektu badawczego GOSPOSTRATEG (GOSPOSTRATEG9/001G/2) pt. „Opracowanie założeń zintegrowanego systemu gromadzenia i przetwarzania wiedzy ratowniczej dla faz: przygotowania, zapobiegania, reagowania i odbudowy na potrzeby ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności”, na podstawie umowy zawartej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

Projekt ten realizowany jest wspólnie z następującymi konsorcjantami: Akademią Pożarniczą (Lider projektu), Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej, Akademią Sztuki Wojennej oraz Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy. Faza A to I etap projektu, który zaplanowany jest na okres 36 miesięcy. Jego zadaniem była analiza prawna regulacji związanych z konstrukcją i funkcjonowaniem planów ratowniczych, a efektem – pierwszy kamień milowy projektu: „Raport z analizy stanu prawnego”. Pozostałe zadania obejmują:

- Opracowanie wymagań techniczno-użytkowych, metodyk badawczych oraz wytycznych projektowych dla systemów powiadamiania, ostrzegania i alarmowania wykorzystywanych na potrzeby ochrony ludności.
- Przygotowanie rozwiązań nowej organizacji materiałów planistycznych dla szczebli terenowych.
- Budowę klasyfikacji dziesiętnej działań ratowniczych i testowanie procedur, w zakresie wsparcia jednostek ochrony przeciwpożarowej i administracji terenowej przez Siły Zbrojne RP.
- Przygotowanie platformy do testów symulacji wirtualnej.
- Zaproponowanie kompletu rekomendacji prawnych umożliwiających włączenie do systemu prawnego rozwiązań powstałych w efekcie realizacji projektu.
- Opracowanie programu (procedury) atestacji, programu (procedury) audytów odbiorowych/metodologii odbioru, projektów propozycji zapisów prawnych w zakresie atestacji.
- Przeprowadzenie pilotażu budowy dokumentacji planistycznej według projektowanych wzorców.
- Udział merytoryczny w pilotażu budowy dokumentacji planistycznej.
- Sformułowanie rekomendacji celów projektowych.

W ramach realizowanej fazy A kierownictwo projektu ze strony Uniwersytetu Wrocławskiego: prof. dr hab. Karol Kiczka (kierownik projektu), prof. dr hab. Tadeusz Kocowski (lider merytoryczny projektu), dr Michał Raduła (zastępca kierownika projektu), zorganizowało spotkania mające na celu uzgodnienie kwestii organizacyjnych i merytorycznych. Na szczególną uwagę zasługują dwa z nich, z 8 listopada 2023 r. oraz z 24 stycznia 2024 r.

Pierwsze spotkanie zorganizowano na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Uczestniczyli w nim przedstawiciele konsorcjum, którzy zostali uroczystie przywitani przez prof. dra hab. Roberta Olkiewicza (Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego), dra hab. Jacka Przygodzkiego, prof. UW

(Dziekana Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii), dra hab. Piotra Lisowskiego, prof. UWrocław (członka Komitetu sterującego projektem) oraz dra hab. Jerzego Korczaka, prof. UWrocław (Dyrektora Instytutu Nauk Administracyjnych). Podkreślili oni walor interakcji Uniwersytetu Wrocławskiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z administracją bezpieczeństwa wewnętrznego. Część merytoryczną spotkania poprowadzili prof. dr hab. Karol Kiczka, zwracający uwagę na korzyści płynące z projektu zarówno dla organizacji, jak i dla społeczeństwa, oraz dr hab. inż. Bożena Kukfisz, prof. Akademii Pożarniczej (kierownika projektu), która przedstawiła podział ról w projekcie między poszczególnych członków konsorcjum oraz związane z tym cele. Spotkanie uzupełniły zarówno wystąpienie prof. dra hab. Tadeusza Kocowskiego, który wskazał na założenia i wstępne wyniki analizy pierwszej fazy projektu, jak i żywiłowa dyskusja przedstawicieli konsorcjantów, pozwalająca na wyznaczenie kierunków współpracy i przedstawienie wzajemnych oczekiwań, co miało szczególne znaczenie w kontekście realizacji projektu angażującego przedstawicieli różnych środowisk. Szczególnie podkreślono konieczność uporządkowania planów z zakresu ochrony ludności, a także potrzebę przejrzystego określenia zadań oraz roli centrów i zespołów zarządzania kryzysowego.

Drugie ze wskazanych spotkań odbyło się w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu. Zostało ono otwarte przez st. bryg. mgra inż. Marka Hajduka p.o. Dolnośląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP, st. bryg. mgra inż. Bogusława Bruda, Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego PSP we Wrocławiu, dra hab. Jacka Przygodzkiego prof. UWrocław oraz prof. dra hab. Karola Kiczkę. Założenia badawcze przedstawił z kolei prof. dr hab. Tadeusz Kocowski.

Zasadniczym punktem spotkania było wygłoszenie czterech referatów merytorycznych. Pierwszy z referatów, mgr Jakub Czudiak, wykonawca projektu ze strony UWrocław, pracownik Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, a także Tauron Polska Energia S.A., przedstawił problematykę planów zarządzania kryzysowego. Z kolei funkcjonowanie Wojewódzkiego Planu Działania Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego dla Województwa Dolnośląskiego stanowiło przedmiot wystąpienia mgr Darii Cetnarowskiej, Kierownika Oddziału Ratownictwa Medycznego w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. Zagadnienia związane z realizacją wojewódzkiego oraz powiatowego planu ratowniczego przybliżył st. kpt. Radosław Zadorożny z Wydziału Operacyjnego Komendy Wojewódzkiej PSP we Wrocławiu, natomiast ostatni prelegent, kpt. Michał Cemka z Wydziału Operacyjnego Komendy Wojewódzkiej PSP we Wrocławiu, omówił problematykę wewnętrznych i zewnętrznych planów ratowniczych, dotyczących zakładów wysokiego ryzyka powstania awarii przemysłowej. Zarówno w referatach, jak i w dyskusjach po nich następujących poruszono wiele wątków związanych ze stosowaniem planów, co pozwoliło wykonawcom projektu ze strony Uniwersytetu Wrocławskiego na uzyskanie praktycznej wiedzy, w szczególności ze sfery tworzenia i stosowania planów ratowniczych, w celu właściwego wykonania zadań badawczych w ramach projektu. Podjęto także analizę poszczególnych zagrożeń, procedur i zakresu działania organów administracji publicznej w sferze ochrony ludności oraz stopnia szczegółowości planów ratowniczych.

Omówione spotkania towarzyszyły innym działaniom podejmowanym w fazie A projektu. W ramach prac merytorycznych dokonano analizy prawnej dotyczącej w szczególności podstawowych pojęć oraz podmiotów związanych z ochroną przeciwpożarową i ochroną ludności. Przeprowadzono także badania naukowe związane z generalnym charakterem planów ratowniczych jako aktów planowania w prawie publicznym. Przedmiotem dokładnej weryfikacji prawnej objęto kwestie planów zarządzania kryzysowego, planów ratowniczych w krajowym systemie ratownictwa medycznego, planów powiadamiania ratowniczego, systemów alarmowych, a także planów obronnych i świadczeń na rzecz obrony. Efekty tych prac ujęte zostały w Raporcie końcowym liczącym ponad 300 stron.

Treść Raportu końcowego objęła przede wszystkim:

- Ochronę przeciwpożarową i ochronę ludności, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - ogólnych informacji o źródłach prawa w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności,
 - kwestii pojęciowych, terminologicznych i definicyjnych,
 - celów zastanych regulacji prawnych w tym obszarze,
 - przedmiotu i podmiotów ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności,
 - charakterystyki jednostek ochrony przeciwpożarowej,
 - ochotniczej straży pożarnej jako organizacji społecznej.
- Plany zarządzania kryzysowego, Plany ratownicze w krajowym systemie ratownictwa medycznego, Plany operacyjno-ratownicze, a także Plany z zakresu ratownictwa medycznego, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - zakresu podmiotowego i przedmiotowego danego planu,
 - procedury podejmowania planu – fazy, przyjęcie, trwanie, zmiana, zakończenia, a także jego publikacji,
 - relacji do pozostałych planów – wzajemne powiązania,
 - statusu prawnego planu,
 - możliwości realizacji planu, mając na uwadze sposób ich finansowania,
 - kontroli i nadzoru nad realizacją planu,
 - kwestii alarmowania i powiadamiania o zagrożeniu w świetle przepisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym,
 - wykorzystania Sił Zbrojnych RP w zarządzaniu kryzysowym,
 - szczególnych form udzielania pomocy dla społeczności lokalnej w ramach zarządzania kryzysowego,
 - prowadzenia dokumentacji działań ratowniczych oraz dokumentacji funkcjonowania KSRG,
 - współpracy w ramach posiadania sił i środków z właściwymi organami i podmiotami podczas zdarzeń nadzwyczajnych wywołanych zagrożeniem czynnikiem biologicznym, w tym podczas zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
 - kierowania działań i działań jednostek będących podmiotem krajowego systemu ratownictwa medycznego,
 - relacji występujących pomiędzy planami operacyjno-ratowniczymi a miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,

- ochrony środowiska i infrastruktury krytycznej w planach operacyjno-ratowniczych,
- oceny funkcjonowania wojewódzkich planów systemu PRM w praktyce.
- Plany powiadamiania ratowniczego, systemy alarmowe i ich rolę w procesie ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności. W tym zakresie wskazano na zakres podmiotowy, problematykę numeru 112 w Unii Europejskiej, system powiadamiania ratunkowego w ochronie przeciwpożarowej i kwestię operatorów numerów alarmowych.
- Plany obronne na rzecz obrony w następujących przepisach prawa:
 - w Ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie ojczyzny,
 - w Ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych,
 - w Ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
 - w Ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa.
- Świadczenia na rzecz obrony/świadczenia na rzecz ochrony ludności/świadczenia w ramach ochrony przeciwpożarowej, które zbadano m.in. poprzez:
 - analizę prawną powyższych świadczeń w odniesieniu do relacji z konstytucyjnoprawnymi uwarunkowaniami w zakresie ograniczenia praw i wolności człowieka i obywatela,
 - kwestię świadczenia na rzecz obrony a obowiązku obrony Ojczyzny,
 - wzajemne powiązania świadczeń na rzecz obrony i świadczeń na rzecz ochrony ludności.
- Ochronę przeciwpożarową a ochronę ludności w planach obronnych:
 - świadczenia na rzecz obrony,
 - świadczenia osobiste w czasie pokoju,
 - świadczenia rzeczowe w czasie pokoju,
 - świadczenia w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny,
 - świadczenia szczególne,
 - świadczenia w ramach ochrony przeciwpożarowej,
 - świadczenia w ramach ustawy o stanie klęski żywiołowej.

Raport końcowy przygotował zespół wykonawców: dr hab. Renata Babińska-Górecka, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski), mgr Jakub Czudiak (Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, Tauron Polska Energia S.A.), dr hab. Jan Gola (Uniwersytet Wrocławski), dr hab. Krzysztof Horubski, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski), st. bryg. w st. spocz. Andrzej Jaroszek (były Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu), dr hab. Jacek Kaczor (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Karol Kiczka (Kierownik Projektu ze strony UWr), mgr Edyta Kluczyńska (Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze), prof. dr hab. Tadeusz Kocowski (Lider merytoryczny Projektu ze strony UWr), dr hab. Rafał Kowalczyk, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski), dr hab. Witold Małeck (Uniwersytet Wrocławski), dr Justyna Mielczarek-Mikołajów (Uniwersytet Wrocławski), dr Andrzej Pakuła (emerytowany adiunkt Uniwersytetu Wrocławskiego), dr Mateusz Paplicki (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu), dr hab. Jacek Przygodzki, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski), dr Michał Raduła (Zastępca Kierownika Projektu ze strony UWr), st. bryg. w st. spocz. Stanisław Ręclawowicz (były Dyrektor Biura

Ochrony Ludności Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej), dr hab. Karolina Stopka, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski).

Pierwsza faza projektu została podsumowana 22 maja 2024 r. na spotkaniu wykonawców projektu badawczego GOSPOSTRATEG ze strony Uniwersytetu Wrocławskiego. Dzięki temu było możliwe przedstawienie w szczególności najważniejszych konkluzji wynikających z zakończenia fazy A oraz złożenie podziękowań za zaangażowanie i wykonaną pracę. Jednocześnie nawiązano do dalszych zadań wynikających z projektu badawczego GOSPOSTRATEG dla Uniwersytetu Wrocławskiego.

Natomiast 27 maja 2024 r. Raport końcowy został wysłany do Lidera projektu (Akademii Pożarniczej) – na ręce Kierownik Projektu: bryg. dr hab. inż. Bożeny Kukfisz, prof. uczelni.

*Justyna Mielczarek-Mikołajów**

*Michał Raduła***

<https://doi.org/10.14746/spp.2024.3.47.11>

* University of Wrocław, Poland | Uniwersytet Wrocławski, Polska, <https://orcid.org/0000-0001-8706-2930>, e-mail: justyna.mielczarek-mikolajow@uwr.edu.pl.

** University of Wrocław, Poland | Uniwersytet Wrocławski, Polska, <https://orcid.org/0000-0002-9527-966X>, e-mail: michal.radula@uwr.edu.pl.